

Aan
De staatssecretaris van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

TCB A069(2011)

Den Haag, 28 april 2011

Betreft: advies Stuifbestrijding

Meneer de Staatssecretaris,

Bij brief van 5 april 2011 (zie bijlage 1) vraagt u, mede namens de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, de TCB om te adviseren over uw voornemen inzake de bestrijding van winderosie. U wilt vrijstelling verlenen van de verplichting tot emissiearme aanwending van drijfmest voor percelen die onderdeel uitmaken van een veenkoloniaal bouwplan in Groningen en Drenthe, als de weersituatie daartoe aanleiding geeft. Inmiddels heeft u, op 12 april jongstleden, dit voornemen omgezet in een verleende vrijstelling. Deze vrijstelling geldt voor percelen waar al andere preventieve stuifwerende maatregelen zijn genomen, zoals de inzaai van zomergerst of de bedekking van een perceel met een cellulosepreparaat.

Emissiearme aanwending van dierlijke mest is verplicht, omdat bovengrondse aanwending van dierlijke mest leidt tot hoge emissies van ammoniak. Bij bovengronds aanwenden vervluchtigt 80 procent van de in de dierlijke mest aanwezige minerale stikstof binnen 24 uur. Transport door de lucht gevolgd door depositie van deze ammoniak leidt tot schade aan de natuur. Ondanks de verplichting tot emissiearme aanwending van dierlijke mest is de schade aan de natuur door ammoniakemissie nog steeds erg groot. De totale emissie van ammoniak in Nederland bedroeg in 2007 circa 133 miljoen kg en ligt daarmee nog steeds boven het vastgestelde EU-plafond van 128 miljoen kg¹; de landbouwemissie bedroeg 120 miljoen kg². Dit pleit voor ten minste handhaving en zo mogelijk aanscherping van het huidige verbod. De door u verleende vrijstelling draagt daar niet aan bij.

De TCB vindt erosiebestrijding belangrijk. Het voorzien van erosiegevoelige percelen van een afdeklaag bestaande uit drijfmest is een effectieve methode van erosiebestrijding, maar gezien bovengenoemde nadelen ongewenst, mede omdat effectieve alternatieven beschikbaar zijn. Deze

¹ EU-richtlijn over nationale emissieplafonds (NEC-richtlijn) uit 2001.

² <http://www.compendiumvoordeleefomgeving.nl/indicatoren/nl0101-Ammoniakemissie-door-de-land--en-tuinbouw.html?i=11-60>.

alternatieven kosten enkele honderden euro's per hectare³, terwijl het afnemen van drijfmest door akkerbouwers in de huidige mestmarkt veeleer geld oplevert. Vorige maand adviseerden wij op verzoek van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu over de toepassing van papiercellulose als stuifbestrijder en de toekomstige regulering daarvan via het formuleren van zogenoemde 'einde afval criteria' in de Afvalstoffenwet op basis van de Kaderrichtlijn afvalstoffen. Wij hebben geen bezwaar tegen het gebruik van erosiebestrijders op basis van papiercellulose. Wel vinden we dat eisen moeten worden gesteld aan het gebruik ervan, zoals dat nu reeds het geval is in de tot eind dit jaar geldende ontheffing van de Meststoffenwet.

Het aanleggen van bomenrijen of heggen (windsingels) is een effectief structureel alternatief voor drijfmest als erosiebestrijder. In een recent rapport van Alterra⁴ wordt gerefereerd aan twee onderzoeken waaruit zou blijken dat het aanleggen van windsingels als maatregel tegen winderosie weinig tot geen draagvlak heeft in de veenkoloniën, vanwege de waarde die wordt gehecht aan het open landschap. De TCB vindt dat in een doordacht ontwerp windsingels zodanig kunnen worden aangelegd dat het open en weidse karakter van het veenkoloniale landschap grotendeels behouden blijft. In hetzelfde rapport wordt verwezen naar rapporten die het succes hebben aangetoond van windsingels in Noord-Brabant, Limburg en Nedersachsen (Duitsland).

Onderhavige vrijstelling levert een onterecht voordeel op voor een klein aantal boeren ten opzichte van ondernemers elders op erosiegevoelige percelen, die bij ongunstig weer hogere kosten moeten maken voor erosiebestrijding. Het animo om te investeren in maatregelen die passen binnen de wettelijke kaders zal afnemen door het steeds weer verlenen van vrijstellingen en ontheffingen. Dit remt de ontwikkeling van passende maatregelen. In ons recente advies Verlengen uitrijperiode dierlijke mest⁵ is dit ook geconstateerd. In uw reactie op dit advies⁶ zegt u dit in voorkomende gevallen te zullen betrekken bij uw overwegingen. De TCB constateert dat met onderhavige vrijstelling andere overwegingen de doorslag hebben gegeven.

Een afschrift van dit advies stuur ik naar uw ambtgenoot, de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu.

Met de meeste hoogachting,

Het origineel van dit advies is gestuurd aan de verantwoordelijke bewindspersoon/personen.
--

Ali Edelenbosch
Voorzitter Technische commissie bodem

³ <http://www.ppo.wur.nl/NL/nieuwsagenda/nieuws/stuiven31032011.htm>.

⁴ Huidige maatregelen tegen water- en winderosie in Nederland, 2011. Hessel, R. *et al.* Alterra-rapport 2131.

⁵ Advies Verlengen uitrijperiode dierlijke mest, A066(2011), 18 februari 2011.

⁶ Brief van de Staatssecretaris van EL&I aan de voorzitter van de TCB betreffende Advies verlengen uitrijperiode dierlijke mest, referentie 188529, van 15 maart 2011.

> Retouradres Postbus 20401, 2500 EK DEN HAAG

Technische commissie bodem
Postbus 30947
2500 GX 'S-GRAVENHAGE

Agroketens en Visserij

Prins Clauslaan 8
2595 AJ DEN HAAG
Postbus 20401, 2500 EK DEN
HAAG
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon

Drs. P.J.A. Soons
Senior beleidsmedewerker
T 070 3784648

Onze referentie

194089

Datum 5 april 2011
Betreft Stuifbestrijding

Geachte voorzitter,

Hierbij verzoek ik u, in overeenstemming met de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, een advies uit te brengen over mijn voornemen inzake bestrijding van winderosie. Ter toelichting het volgende.

Tot 1 januari 2010 was het ondernemers toegestaan percelen die onderdeel uitmaken van een veenkoloniaal bouwplan, ter bestrijding van winderosie, bovengronds te voorzien van een afdeklaag bestaande uit drijfmest. Het betrof hier een uitzondering op het algemene voorschrift in artikel 5, eerste lid, van het Besluit gebruik meststoffen dat drijfmest op emissiearme wijze moet worden aangewend. In het kader van het vierde actieprogramma nitraatrichtlijn is besloten die uitzondering niet langer te maken. Daartoe is overwogen dat goede alternatieven beschikbaar zijn, bijvoorbeeld in de vorm van celluloseproducten en de voorinzaai van zomergerst bij de teelt van bieten.

Ongelukkigerwijs kenmerkte het voorjaar van 2010 zich als zeer koud, laat, droog en met herhaaldelijk harde wind. Naar zeggen van landbouworganisaties waren bedoelde alternatieven in die omstandigheden niet effectief. Naar aanleiding daarvan is besloten onderzoek te starten naar betere alternatieven. Tegelijk hebben organisaties gevraagd om bij uitzondering weer drijfmest te mogen toepassen indien soortgelijke weersomstandigheden zich wederom voordoen. In een algemeen overleg gehouden op 15 december 2010 heb ik toegezegd daartoe bereid te zijn. Mijn voornemen is, ad hoc, indien de weersituatie daarvoor aanleiding geeft, vrijstelling te verlenen van het bepaalde in hiervoor genoemd voorschrift ten behoeve van percelen die onderdeel uitmaken van een veenkoloniaal bouwplan in Drenthe en Groningen.

Ik wil aan de vrijstelling de voorwaarde verbinden dat voorafgaand op het betreffende perceel de alternatieve middelen zoals hiervoor genoemd, zijn toegepast.

Gezien het aanstaande zaaiseizoen zou ik graag spoedig uw oordeel over het voornemen ontvangen.

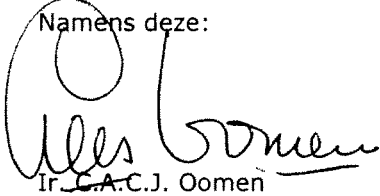
Datum

5 april 2011

Onze referentie

194089

De Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
Namens deze:

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A.C.J. Oomen'. The signature is written in a cursive style with a large initial 'O'.

Ir. ~~A.C.J.~~ Oomen

De Directeur Agroketens en Visserij

TCB adviezen gerelateerd aan dit advies:

Advies Papiercellulose, A068(2011)

Advies Verlengen uitrijperiode dierlijke mest, A066(2011)

Advies Sluiten nutriëntenkringlopen, A059(2010)

De commissieleden van de TCB zijn:

Mevr. A. Edelenbosch, voorzitter TCB

Prof.dr. P.C. de Ruiter, vicevoorzitter TCB, hoogleraar Theoretische Ecologie aan het instituut *Biometris* en waarnemend leerstoelhouder Landdynamiek, beide onderdeel van Wageningen UR

Prof.dr.ir. F.B.J. Barends, hoogleraar Grondwatermechanica aan de TU Delft, lid wetenschapsteam bij Deltares (Geo-Engineering)

Dr. J. Griffioen, milieugeochemicus bij Deltares/TNO Geological Survey of the Netherlands

Drs. C. Hegger, arts maatschappij en gezondheid bij GGD Rotterdam-Rijnmond

Dr.ir. J.J. Neeteson, manager business unit Agrosysteemkunde van Plant Research International, WUR en waarnemend leerstoelhouder van de leerstoelgroep Biologische Landbouwsystemen van Wageningen Universiteit

Prof.dr. J.G.M. Roelofs, hoogleraar Aquatische Ecologie en Milieubiologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen

Prof.dr. J.C.H.M. Vangronsveld, hoogleraar Milieukunde aan de Universiteit van Hasselt

Prof.dr. J.A. van Veen, hoogleraar Microbiële Ecologie aan de Universiteit Leiden, hoofd van de afdeling Microbiële Ecologie bij het NIOO te Wageningen

Prof.dr. W.P. de Voogt, bijzonder hoogleraar Milieuchemie van opkomende watercontaminanten aan de Universiteit van Amsterdam, principal scientist bij KWR Nieuwegein

Dr. A.P. van Wezel, ecotoxicoloog, teamleider Chemische waterkwaliteit en gezondheid bij KWR Nieuwegein

Dr. C.M. Plug, ministerieel vertegenwoordiger, directeur Duurzaam Produceren, Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Het secretariaat van de TCB:

Dr. J. van Wensem, algemeen secretaris

Dr.ir. A.E. Boekhold, plaatsvervangend algemeen secretaris

Drs. J. Tuinstra, senior adjunct secretaris

Drs. M. ten Hove, adjunct secretaris

Drs. J.L.M. Oomes, adjunct secretaris

S.I. Sewnarain, administratief medewerker

Dit advies is opgesteld door Sandra Boekhold